

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. De Cultu & Invocatione Sanctorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

viri juxta modum pramissum.

denique creata humanitatis excellentia sit ratio motiva: cum enim in Christo istiusmodi excellentia vere sit, ipseque propter illam queat laudari & æstimari, cur non honorari & adorari? Ita *Scotus, Lessius, Tannerus, Arriaga* & plures alii contra *Lugo* & a fortiori contra *Vasquez*, & alios.

13.

Dices I. Divina excellentia videtur exigere, ut persona Christi semper adoretur latrâ: sicut rex debet coli honore regio, etsi simul sit dux & comes: & generatim adorare aliquem, & non ob summam dignitatem quam habet, est ei quodammodo iniuriosum. Confirmatur ex *Lugo*: quia aliis hoc ipso quasi significarem, alterum non distare tantum à nobis, quantum distat; cum adoratio sit signum distantie inter nos & rem adoratam. Resp. in primis totum argumentum cessare, si hyperdulia jungatur latræ: cum etiam reges ducant sibi honori, quod titulo regio annumerentur tituli inferiores. Deinde supponendo quòd licite separetur hyperdulia à latrâ, Resp. Neg. Ass. Ad simile dico, quòd etsi reges terreni facile contemni se putent, si non exhibeatur eis honor maximus, quo sunt digni, eò quòd in deferendis & querendis politicis honoribus mundus plus æquo exorbitet, facileque putent homines, honorantem existimare, quòd non sint ampliori honore digni; verè tamen non fieret eis injuria, casu quo exhibitio supremi honoris non esset in præcepto. Nec est, cur rationabiliter talem honorem equidem indebitum ægrè ferrent homines, si sciant alioquin honorantem habere debitam estimationem de is quos honorat. Quod potissimum habet locum in Christo, qui scrutatur renes & corda. Adde quòd extra materiam adorationis non semper à conditione excellentiori alterum laudemus: sed sæpè à conditionibus non summis; quid ni ergo ob has honorare vel adorare liceat?

Adoratio non est signum, deesse in altero majorem excellentiã eã, quam hic & nunc adorans se. statur.

Ad Confirmationem dico, adorationem esse signum distantie quatenus significat adoratum esse Excellentiore; non tamen esse signum adæquatum seu cum exclusione alterius excellentiæ majoris, quasi non sit alia vel major distantia, quam quæ in tali individua adoratione insinuat: tot enim sunt & tantæ distantie, quot & quanti sunt tituli seu excellentiæ majores in eo qui adoratur. Sic sanè sanctissima Virgo rectè adoratur ob excellentissimam sanctitatem; nec tamen ob id significatur non esse in ea altiore titulum, videlicet maternitatis, quo à nobis distat, estque excellentiori modo adorabilis.

14.

An Christus posset rogari, ut oret pro nobis.

Dices II. Ergo similiter Christus quæ homo poterit rogari, ut oret pro nobis. Resp. transeat totum: cum enim equidem verè pro nobis oret seu interpellat; cur rogari non possit, ut id faciat? Non solet tamen Ecclesia sic orare, sed dicere Christo, Mi-

ferere nobis: tum ne detur cuiquam occasio cogitandi aliquid Christo indignum contra ejus divinitatem: tum ut Christo principale honorem tribuat, significetque ipsum nos tantum rogare, sed etiam ut Deum posse dare quod petitur. Prout etiam non consuevit Christum adorare, nisi Latrâ seu honore divino. Prout denique ne ipsam quidem humanitatem solitariè confideratam consuevit interpellare, ut oret pro nobis: quod tamen cur ex natura rei foret illicitum, minime apparet.

QUESTIO II.

De Cultu & Invocatione Sanctorum.

Dico I. Sancti sive angeli sive homines, potissimum in cælo regnantes colendi & venerandi sunt. Est de fide contra *Lutheranos, Calvinistas* & ceteros hujus temporis ac quosdam antiquiores Hæreticos, definitum in *VII. Synodo act. 7.* & novissime in *Tridentino sess. 25. in Decreto de Invocatione, Veneratione & Reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus.* Patet etiam ex perpetuo usu Fidelium, ac Traditione Ecclesiæ. Quæ sufficienter constat, tum ex calumniis Hæreticorum & Gentilium, qui ab exordio Ecclesiæ Catholicos infestant, quòd Martyres & alios Sanctos pro Diis colerent; ut videre est apud *Bellarminum To. 1. l. 1. de Sanctorum beatitud. c. 13.* tum ex templis, votis, peregrinationibus, invocationibus, aliisque in Sanctorum honorem omni tempore à Fidelibus fieri solitis: tum ex unanimi consensu Patrum, jam inde à temporibus Apostolorum, ut videre est apud *Bellarminum sup.* Nobis sufficiat *Augustinus Serm. 25. de Sanctis* dicens: *Beatissimum Petrum piscatorem modo genibus provoluitis adorat multitudo gentium.* Et in *Psal. 96.* Ethnicis objicientibus, quòd Christiani colerent Angelos, respondet: *Vitam & vos ipsos colere velletis! facile enim ab ipsis disceretis, non illos colere, id est, non colere ut Deos, sed ut Sanctos.* Quæ responsio optimè retundit calumnias Hæreticorum nostri temporis.

Accedit auctoritas Scripturæ: nam Angelos adoravit Abraham *Gen. 18.* Eisdem adoravit Loth *Gen. 19.* Similiter Josue adoravit Angelum *Josue 5.* Deinde etiam viri sancti & Prophete fuerunt in vita ob hanc ipsam excellentiã ab hominibus adorati. Sic Abdias adoravit Eliam *3. Regum 18.* Filii Prophetarum Elizeum *4. Regum 2.* Nabuchodonosor Danielem tamquam virum Deo plentam *Dan 2.*

Accedunt innumera miracula apud Scriptores passim obvia, quibus cultum Sanctorum sibi esse gratum Deus testatum reliquit, benefaciendo cultoribus, calitibus pun-

niendo contemptores Sanctorum.

Et ratio manifesta

Accedit denique ratio : quia Sanctis est dignitas & excellentia longè major quàm nobis; eaque non humana & politica, sed supernaturalis : ergo ratione illius sunt colendi & adorandi, & quidem cultu majori, quàm debeatur divitiis, sapientiæ, dignitatibus hujus sæculi, aliisque excellentiis inferioribus, ut per se patet.

17. Cur Mardocheus noluerit adorare Aman, & quàm id non sicut Sæcularis, meriti ostenditur.

Dices I. *Esther* 3. Mardocheus recusavit adorare Aman, quia (inquit ipse Mardocheus *cap. 13.*) *timui, ne honorem Dei transferrem ad hominem, & ne quemquam adorarem, excepto Deo meo.* Resp. Aman verosimiliter voluisse cultu latræ instar Divorum adorari, eò usque ascendente incredibili illius ambitione, quantumvis rex in particulari talem cultum non præscripsisset. Quod verba citata Mardochei satis indicant. Sicque communiter ab Hebræis fuisse intellectum notat noster *Lyranus*. Quòd si Hæretici contendunt de alio cultu hic esse sermonem, æquale sibi præjudicium facient : quandoquidem tunc improbari videretur hoc exemplo, non cultus Sanctorum, sed civilis, quem suis Principibus exhibendum esse etiam ipsi docent. Neque illum improbat Mardocheus, dum ordinariè deferatur. Immo eodem *cap. 13.* dicit : *Libenter pro salute Israel etiam vestigia pedum ejus desolari paratus essem.* Eundem etiam cultum ex ordinatione Regis Mardocheo exhibitum ipse non recusavit. Plures alii censent Aman petivisse reverentiam exteriorum, consuetudine Judæorum ordinariè soli Deo exhiberi consuetam, scilicet gratulationem; quam cum Judæorū scandalo noluit Mardocheus exhibere, ideoque *cap. 3.* de hoc interrogatus respondit, *se esse Judæum.* Quòd si quis instet, ipsum Mardocheum postea permisisse sibi similem exteriorem reverentiam exhiberi, Responderi possit, permisisse sibi exhiberi, non à Judæis, sed à subditis Assueri. Adde, Mardocheum fortasse etiam civilem reverentiam noluisse Aman exhibere, vel quia à Deo impellebatur, ut sic hominem superbissimum mortificaret; vel quia judicabat se meritò tantam reverentiam negare homini minime merito, & suæ gentis capitali inimico.

18. Cur Petrus noluerit adorari à Cornelio.

Dices II. Petrus noluit adorari à Cornelio *Act. 10.* nec Angelus permisit se adorari à Joanne *Apo. 19.* Ad I. Respondet *Hieronymus* à *contra Vigilantium, Lorinus* & alii, Cornelium voluisse Petrum adorare tamquam Deum quemdam, saltem minorem: prout *Act. 14.* Lycaones referuntur voluisse sacrificare Paulo & Barnabæ velut Mercurio & Jovi. Sed quia Cornelius in notitia unius Dei rectè instructus, fabulas illas Deorum gentilium cum idololatria abjecerat, rectius respondetur, Petrum non redarguisse factum Cornelii in substantia, sed cum is adorando procidisset ad pedes,

Petrum ex modestia, civilitate & humilitate tam effusum honorem reculasse, ac ne pergeret, Cornelium manuevasse.

Item Angelus à Joanne.

Similiter Angelus ex modestia noluit tantum sibi honorem deferri à Joanne, ut ostēderet, tum excellentiam naturæ humanæ à Verbo assumptæ in Christo, tum excellentiam Apostolici muneris in Joanne. Alioquin alibi Angeli in veteri Testamento talem cultum admittē leguntur, immo exegisse *Josep. 5.* Nisi quis malit dicere cum Nonnullis post *Augustinum quest. 61. in Gen.* Joannem ex errore facti, quo putabat esse Deum qui apparebat, voluisse exhibere cultum latræ, ideoque fuisse ab Angelo prohibitum. Quod non faveret Hæreticis. Qui sanè gravem impingunt injuriam tanto Apostolo, si (quod contendunt, ut saltem speciem habeat objectio) reprehensus fuerit ab Angelo ob tentatum cultum dulciæ; quasi juris divini (quo id foret prohibitum) fuerit ignarus. Graviorem præterea impingunt injuriam per hoc, quòd consequenter exculare nequeant à gravi culpa eundem Apostolum, qui non obstante Angeli prohibitione adhuc postea attentaverit eundem adorare *Apo. 22.*

19. Apostolus ad Coloss. 2. arguit cultum quemdam superstitiosum Angelorum tamquam Deorum mediorum.

Dices III. *Ad Coloss. 2.* prohibetur cultus Angelorum ab Apostolo dicente : *Nemo vos seducat volens in humilitate & religione Angelorum &c.* Resp. cum omnibus Patribus & Catholicis expositoribus ibi Apostolum solum insectari fictam humilitatem & superstitiosum cultum Angelorum, quos alii *Semijudæi & Semiplatonici* quosdam Deos Medios, & opifices ac gubernatores mundi putabant, & tamquam mediatores inter Deum & hominem excluso Christo stantebant, per quos accedendum sit ad Patrem, & non per Christum; sive quòd indignum ducerent majestate Unigeniti, quòd ipse ad Patrem nos duceret & reconciliaret, ut ait *Sasbanus*, addens Apostolum notare scholam *Simonis Magi*, qui inter Christianos primus docuit offerre per mediatores Angelos, quos hauserat ex *Platonis* Philolophia: sive potius (ut *Ault A Lapide*) quòd Angelos Christo præponerent tamquam excellentiores, & proinde specialiter colendos occasione errandi desumpta ex *Cheritho* (qui Angelos Christo præposuit) & *Platonis*. Viguit autem hic error non solum Chonæ (quæ olim Colossæ) sed & *Laodiceæ*, quæ vicina est. Unde *Concilium Laodicense can. 35.* hunc errorem reprobat. Et *Theodoretus* refert eundem viguisse in *Phrygia & Pisidia*, id est, juxta Chonam & *Laodiceam*. Postea tamen superstitione reformatà versus fuit hic cultus in sincerissimum cultum Angelorum, inquit *A Lapide* in dictum locum Pauli.

Qui olim Colossæ & in locis vicinis viguit.

Dices IV. Nonnulli Patres dicunt nec Angelos nec homines, sed solum Deum adorandum. Resp. illos loqui de adoratione

latria, quæ sæpè nomine adorationis simpliciter intelligitur. Nos autem non Deos factos esse diximus sanctos Martyres, sed omni honore dignari consuevimus, ait Cyrillus lib 6. contra Julianum. Quem honorem illis deberi convincit auctoritas, & ratio manifesta. Latriam verò sive idololatriam Catholicis per calumniam meram impingunt inimici nostri, exemplo Julij Apostatae.

20.
Sancti cum Christo regnantes sunt invocandi.

Referuntur mendacia & contumelia Calvinii.

Dico II. Sancti sunt etiam invocandi: est que hoc licitum & Deo gratum. Est de fide contra Hæreticos hujus temporis & varios antiquiores. Immo Calvinus l. 3. Instit. cap. 20. §. 20. & seqq. Sanctorum invocationem exquisitis mendaciis & scommatibus infestatur. Quorum specimina juvabit videre, ne amplius scire Lector desideret, quo spiritu novus iste Pseudoapostolus cum suis asseclis ducatur. Non moror in consueto Catholicorum (quos Sophistas appellare solet) titulo, cui hic alium Impostorum adjungit. Doctrinam ipsam, usumque perpetuum Catholicorum vocat novitatem, superstitionem, horrendum sacrilegium, soliditatem, furorē, profanationem intercessionis Christi, natam ex diffidentia Christi &c. Cœtum ipsam Sanctorum, unde Catholici advocatos apud Deum & Christum sumunt, colluvium appellat. Catholicos concludit §. 27. nihil Christo reliquū facere, qui pro nihilo ducunt ejus intercessionem, nisi accedant Georgius & Hypopolitus, aut similes larvæ. Nec mirabitur Lector hujusmodi Epitheta, qui legerit ipsum in libro de ratione reformande Ecclesie scribentem: Omitto Dominicum, & similes carnifices: omitto Medardum, & similes bestias. Præterea cit. c. 20. §. 22. Singuli (loquitur de Catholicis) peculiatres sibi Divos asserunt, in quorum non secus atque tutelarium Deorum fides se contulerunt. Neque modo, quod olim Israeli exprobrabat Propheta, secundum urbium numerum dii sunt erecti, sed secundum capitum multitudinem; quasi verò Catholici sanctos habeant seu colant velut Deos quosdā Penates, vel Genios Lares. His prælibatis, fides Catholica.

21.
Invocationem SS. Angelorum tradit Scriptura.

Quemadmodum uti liter & contra Christi injuriam invocantur sancti vivi, juxta Scripturam; sic & sancti mortui.

Probat I. ex Scriptura Gen. 48. ubi Jacob benedicens filiis Joseph, ait: Angelus, qui eruit me de cunctis malis, benedice queris istis, Zacharias cap. 1. 2. & 3. Et Daniel cap. 8. & 9. petunt illuminari ab Angelis, & impetrant. Præterea Angeli intercedunt apud Deum pro hominibus, offerunt Deo preces nostras, & varia beneficia conferunt, ut patet ex libro Tobie, Zachar. 1. Apoc. 5. & 8. & aliis locis: ergo pro obtinendis beneficiis possunt invocari.

Probat II. quia licitum est orare & invocare Sanctos adhuc in terris degentes, ut patet ex Job ultimo, ubi ipse Deus mittit amicos Job ad servum suum Job, ut oret pro iis. Et Apostolus in utraque ad Thesalonicenses ait: Fratres orate pro vobis. Et alibi passim petit orationes fidelium: ergo etiam licitum est invocare Sanctos in cælo

regnantes, dicendo v.g. Petre & Paulè orate pro nobis. Nam (ut Hieronymus libro Contra Vigilantium) & Apostoli & martyres adhuc in corpore constituti possunt orare pro ceteris, quando pro se adhuc debent esse solliciti; quanto magis post coronas, victorias & triumphos?

Ex quo evidens est contra Hæreticorum ordinariū improprium, non esse signum diffidentia, nec injuriosum Christo principali advocato & mediatori, quòd Sancti in cælo invocentur tamquam secundarii advocati & mediatores Christo subordinati; alioquin enim pariter signum diffidentia, & Christo injuriosum foret, quòd invocentur adhuc nobiscum degentes. Unde splendide mentitur Calvinus sup. §. 21. dicens Papistas velle moliri per intercessionem Sanctorum, ut abducamur à Christo, eaque oblectari, eò quòd anxietate laborent, perinde ac si hic Christus deficeret, aut nimium severus foret. Sanè sicut nihil horum subest, dum confugiunt etiam Calvinistæ ad intercessionem Sanctorum hic degentium, sic nec subest, dum Catholici confugiunt ad intercessionem Sanctorum in cælis regnantium. Utrobique enim verum manet, quòd ipse Calvinus sup. §. 19. etiam agens de Sanctis hic viventibus, scribit: Ita unus statuitur mediator Christus, cujus intercessione propitius & exorabilis nobis reddatur Pater. Quamquam interim & sua Sanctis intercessionem relinquuntur . . . sed tales, quæ ab unica illa dependant: tantum abest, ut delibent ex ea quidpiam. Ridiculum quoque est, & pari modo facit contra invocationem viventium, quòd arguit Calvinus sup. §. 27. ex hoc quòd Scriptura in Dei cultu hoc nobis summum caput commendat, ut eum invocemus, non sine manifesto sacrilegio orationem ad alios dirigi. Nec minus ridiculum quòd in confirmationem addit illud Psal. 43. Si expandimus manus nostras ad Deum alienum, nonne Deus requirit ista? quasi verò invocationes dirigantur ad Sanctos vivos vel mortuos tamquam ad Deum alium.

Probat III. ex innumeris miraculis factis ab initio Ecclesie usque modò ad invocationem Deiparæ & Sanctorum: quibus historia & Scripta Patrum plena sunt. Immo in hujus particularis articuli confirmationem directè multa fecit Deus miracula per S. Bernardum, ut refertur in vita ipsius l. 3. c. 6.

Probat IV. Ex unânimo consensu Fidelium, & perpetua Ecclesie traditione, quam exhibent Scripta Patrum unanimiter, quos per omnia sæcula à temporibus Apostolorum Nonnulli deducunt.

Accedunt Concilia, Chalcedonense (quod etiam Hæretici recipiunt) Act. 11. ubi Patres unâ voce alloquuntur S. Flavianum paulò antè pro fide interemptum: Flavianus post mortem vivit, martyr pro nobis oret. Et in VI. Synodo generali c. 7. ex Canonibus recens editis

21. Quod si fuerint ceteris & auctoritate Hieronymi

22. Accidit miracula

23. Quod si dicitur per unam Ecclesiam

24. Concilium

edjris. (ut citat Bellarm. l. 1. de Sanct. beatitud. c. 19.) dicitur: Solo Deo creatore adorato. invocet Christianus Sanctus, ut pro se intercedere apud Majestatem divinam dignentur. Et in VII. Synodo act. 6. in fine dicitur: Cum timore Dei omnia agamus, postulantes intercessionem incontaminatę Deiparę, item SS. Angelorum, omniumque Sanctorum. Plura antiqua Concilia citat Bellarminus sup. c. 19. quibus adde Tridentinum in Decreto sup. cit.

Denique probatur: quia Sancti in cęlo possunt nos suis precibus juvare, idque multo magis, quam dum viverent in terris; ergo licite & utiliter invocantur.

Dices Sancti non intelligunt preces nostras. Nam (ut arguit Calvinus l. 3. Instit. c. 20. §. 24.) quis eorumque longas illis esse aures revelavit, quę ad voces nostras porrigantur? Resp. vel hoc est necessarium ad rectę & utiliter invocandum Sanctos; & sic ex experientia, Ecclesię fide, & aliis fundamentis, ex quibus manifestę convincitur invocationis utilitas, etiam manifestum est, Sanctos audire preces nostras: vel id non est necessarium (prout simpliciter non esse, quidam contendunt) & tunc frustra fit ejusmodi argumentum ad convellendam invocationem Sanctorum. Quod ad rem attinet, saltem decentissimum est, ideoque omnibus Fidelibus persuasum, quod Sancti intelligant preces ad se suas. Nec mirum, quod revelante Deo hoc discant, sive in Verbo, sive extra Verbum; cum etiam Sanctis adhuc in vita degentibus frequenter Deus absentia, immo eordium secreta manifestet. Maximę cum ad statum beatitudinis non modicum pertineat, quod Beati in cęlo sciant, a quibus in terra invocentur. Dicit autem Gregorius l. 2. Moral. 2. Quid de his que scienda sunt nesciunt, qui scientem omnia sciunt? Neque ad hoc animę beatę indigent longis auribus, ut asininę arguit Calvinus sup. nam aures corporales non habent animę Sanctorum. Et quamvis haberent, non indigerent: in cęlo enim erunt, & spiritualiter audient sive intelligent, sicut Angeli Dei in cęlo, quos intelligere preces nostras, easque Deo offerre, patet ex Tohię 12. Quando orabas (loquitur Angelus) cum lachrymis, ego obtuli orationem tuam Domino. Idem patet ex Apoc. 8. Et Lucę 15. dicitur: Gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore penitentiam agente. Specialiter autem de hominibus colligitur ex Apoc. 5. ubi dicitur: Viginti quatuor seniores (per quos intelliguntur Sancti, qui tunc erant in gloria) ceciderunt coram Agno habentes phialas aureas plenas odoramentorum, quę sunt orationes Sanctorum. Sanę non longioribus ibi auribus indigent Sancti, quam Saulus, qui in terra convertendus audire potuit vocem Christi, in cęlo juxta Calvinum existentis. Prout & potuit Stephanus lapidandus videre Jesum a dextris virtutis Dei in cęlo. Cum itaque

clarissimum sit, Deo id esse facile, anne sapientis est, pręacto titulo arguere Sanctorum invocationem ab Ecclesia semper probatam, & non potius ex hoc inferre, quod Deus non omitat conferre sanctis notitiam utili invocationi oportunam?

Dices II. Mortui nihil noverunt amplius, Eccles. 9. Abraham nescivit nos, & Israel ignoravit nos, Isaia 63. Resp. Ecclesiasten videri loqui in persona impiorum, ut indicat contextus, & id quod subditur: Nec habent ultra mercedem. Deinde etsi loqueretur ex propria sententia, equidem certo certius est, etiam ipsis Hereticis, mortuos saltem aliquid intelligere seu cognoscere.

Itaque sensus erit, quod naturaliter non cognoscant aut experiantur, quę agunt viventes, sicut experiebantur dum viverent: adeoque quod tempore Ecclesiastę sive veteris Testamenti, quando necdum erat propalata via Sanctorum, neque datus ingressus in gloriam cęlestem, Sancti adhuc in limbo detenti non scirent lege ordinaria, quę apud homines gerebantur. Quod proinde non rectę applicatur Sanctis in cęlo jam Deum intuentibus.

Similiter potest intelligi locus Isaię (qui ipso Calvino teste Hereticis non faveat) quod videlicet Abraham & Jacob naturaliter ignorarent suos posteros viventes, dum adhuc detinerentur in limbo. Ideoque in veteri Testamento erat quidem in usu invocare sanctos Angelos, utpote beatos; non tamen sanctos homines mortuos, sed Deum per ipsorum merita; ut nec modò solent animę in purgatorio invocari, etsi pro nobis in generali orent. Sicut etiam patres in limbo orabant in genere pro necessitatibus suorum; prout de Jeremia Propheta testatur Onias 2. Machab 15. Hic est qui multum orat pro populo, & universa sancta civitate Dei. Aliter cum Hieronymo dici potest, Abrahamum & Jacob nescivisse posteros, id est, non agnovisse pro filiis, adeoque neglexisse, quia a Deo suo recesserant.

Dices III. Deus ipse est paratissimus nos audire. Resp. hoc non obstante Apostolus invocet Sanctos adhuc secum in terris degentes; & ipse Deus mittit amicos Job ad ipsum Job. Dico itaque Deum esse quidem paratissimum nos audire, dummodo rectę dispositi, convenientique modo & ordine petamus. Quid ni ergo timentes nostrę indispositioni & defectui conditionum validę orationis, rectę confugiamus ad illos quos esse novimus charissimos Dei amicos ac familiares, quorum proinde desideria plurimum valeant apud Regem cęlestem, & potentia sint supplere inefficaciam precum nostrarum? Sicut etiam in humanis rectę impenditur amici intimi regis supplicatio, quò nostra certius exaudiatur. In hoc autem nulla diffidentia de bonitate, liberalitate, vel potentia Dei involvitur. Adde quod

25. Quo sensu sapiens dicit mortuos nil nosse.

Quo sensu Isaias dicit Abraham & Jacob nescisse posteros suos;

26. Cur invocentur Sancti, cum Deus sit ad nos exaudiendum paratissimus.

Et ratio.

24. Sancti in cęlo audiunt sive intelligunt preces ad se suas.

Accidit miracula.

Vsu Christiano dicitur per una Ecclesia.

De Christiano concilio.

quod dum Sancti invocantur, etiam rogetur Deus, à quo per merita Christi & Sanctorum speramus beneficia impetrare; sicut utique ab indigente beneficio rogatur rex, quando nomine indigentis apud regem interpellat amicus familiaris.

27.
B. Virgini
debetur cul-
tus hyper-
dulia, non
latría.

Dico III. Si ullis Sanctis debeatur cultus (quod jam contra Hæreticos ostendimus) evidentissimum est, deberi B. Virgini omnium Sanctorum excellentissimam: & quidem sicut ceteris longè in sanctitate præminet (ut *disp. seq. q. 1. s. 2.* ostenditur) sic cultus ei major & excellentior debetur, qui hyperdulia dicitur. Præterea ob respectum ad Christum quem portavit & contigit, convenit ei veneratio; sicut spinæ coronæ & aliis reliquiis, quæ contigerunt corpus Christi. Denique ratione maternitatis Christi & Dei debetur ei hyperdulia singularis; cum infra Unionem hypostaticam sit ista dignitas materialiter maxima, cui tanta gratiarum plenitudo de congruo debeatur; non tamen cultus latría: quia illa perfectio non est increata vel divina. Notant autem Varii Deiparam nequidem latría respectivâ esse adorandam, saltem practicè loquendo; ratione Christi conjuncti aut representati, secus quam res insensibiles: eò quod ipsi competat secundum se propria adoratio, non autem creaturæ insensibili: ideoque creatura rationalis solet se magis offerre per modum rei, quam per modum signi, ut loquitur *d. Bonav. d. 9. a. 1. q. 3. ad 4.*

28.
Sancti non
beatificati
possunt coli
& invocari
extra exhibi-
tionem
cultus publi-
ci.

Pro fine nota, Sanctos etiam non canonizatos posse privatim invocari & coli, appellari sancti, depingi. Similiter potest aliquis in die natali illorum peculiariter latari, & Deo vacare in ipsorum memoriam: non potest tamen eis exhiberi publicus cultus, ut decernitur *cap. 1. & 2. de Reliqu. & venerat. Sanct.* Dicitur autem publicus cultus, non quod exhibeatur coram aliis, sed quod nomine totius Ecclesiæ, & tamquam ab ea institutus exhibeatur, ut ex *Bellarmino l. 1. de Sanctis cap. 10.* notat *Sanchez To. 1. Summa lib. 2. cap. 43. n. 3.* Unde non potest in Litanis Ecclesiæ aut divino officio etiam privatim recitatio nominari aliquis non canonizatus, neque altare aut templum in titulum illius erigi, nec sacrificium in illius memoriam offerri, nec publicum de eo festum celebrari &c.

Cultus pu-
blicus quis
esse censetur.

Q U Æ S T I O III.

De Cultu sacrarum Reliquiarum.

29.
Cultum SS.
Reliquiarum
post Nonnul-
los veteres
respuunt ven-
centiores
Hæretici.

CULTUM sacris Reliquiis primùm negasse referunt *Ennomius & Vigilantius*: quorum error tempore Constantini Copronymi ita invaluit, ut (teste *Suida*) sacrilegus ille Imperator sacras Reliquias conspurcari, & ubique deleri jufferit. Cujus vestigiis non segniter inhaerent *Calvinista*,

ut eorum horribilia facta in Belgio & Gallia demonstrant. His consentiunt *Lutherani* & reliqui huius temporis Hæretici, quatenus negant ullum religiosum cultum Reliquiis deberi. Sed veritas Catholica habet, eas esse venerandas.

Amplius
tur Catho-
lici.

Docti per
Scripturas

Probatur I. ex *Exodi 13.* ubi ossa Jacob & Joseph leguntur fuisse magno cum honore tractata & sepulta. Et *4. Regum 23.* sanctus rex Josias destructis sepulchris eruit ossa, ut super altare idolorum combusta illud contaminarent; sed invento sancti Prophetæ sepulchro illud reliquit intactum, prohibens ossa ipsius commoveri. Et intacta manserunt ossa illius cum ossibus Prophetæ qui veteras de Samaritis.

Probatur II. ex innumeris miraculis factis per Reliquias Sanctorum: quibus ostendit Deus se honorare Reliquias, & velle ut à nobis honorentur. *4. Regum 13.* mortuus resurrexit ex contactu ossium *Elisei Math. 9.* Emorroissa ex fiduciali tactu fimbriæ vestis Christi sanata est. *Act. 19.* sudaria & femicinetia Pauli languores curarunt, & spiritus malos abegerunt. Immo *Act. 5.* umbra Petri liberabat infirmos. *Augustinus 22. de civit. c. 8.* testatur tot miracula per reliquias S. Stephani esse edita, ut illis enarrandis necesse foret multos libros scribere. Idem constat ex omnium ferè Nationum & ætatum scriptoribus. His accedunt miracula, quæ à Deo fiunt circa ipsas reliquias; ut quod subinde struuntur per longissimum tempus incorrupta, ac suavè olentia Sanctorum corpora: quod Deus latentia subinde revelet, ut ab hominibus honorentur; prout testatur *Ambrosius* sibi divinitus revelatum esse locum, in quo jacebant corpora SS. Gervasii & Protasii. Similia referunt Scriptores.

30.

Et innumeris
miraculis
in Scripturis
& Patrum
monumentis
relata.

Probatur III. ex auctoritate & traditione Ecclesiæ, quæ constat: tum ex *Nicæno II. Per tractat. act. 7. & ibidem act. 3.* Reliquiæ vocantur salutares fontes, quibus Deus hominibus beneficia præstet: & ex *Tridentino sess. 25. in Decreto de invocat. Sanct.* Tum ex honorificis reliquiarum translationibus factis ab initio nascentis Ecclesiæ, ut videri potest apud *Bellarminum l. 2. cap. 3. & Suarez disp. 55. sect. 1.* Tum ex erectione altarium cum impositione reliquiarum, & earundem delevatione in processionibus. Tum ex unanimi consensu Patrum, quorum evidentissima testimonia in magna copia videri possunt apud *Bellarminum sup.* Nobis sufficiant verba *Basilii* in illud *ps. 115.* Pretiosa in conspectu Domini &c. Scribens: In lege veteri morticina habentur abominationi; nunc contra si nomen cuiuspiam irrogatur pro Christi nomine, pretiosa censentur reliquie ejus: tum si quis tangeret cadaver immundus erat, nunc martyris ossa quisquis atigerit, ob gratiam corpori insidentem sit quodammodo sanctificationis particeps. Tum ex perpetuo usu Fidelium, qui Sanctorum reliquias

31.

Per tractat.
tionem &
auctoritat.
Ecclesiæ, &
Concilii.

Vetus
Practi.

Patrum
consensu.

Et perpetuo
fidelium
manifestum